

State of Mind

Melina Ånstrand
Magisteressä, institutionen för textil
2009

Handledare essä: Katji Lindberg
Handledare projekt: IngerBergström
Patrik Söderstam
Malin Arnell

Innehållsförteckning

Konstfack	3
<i>Konstfack som kulturbärande institution</i>	3
<i>Konstfack och den goda smaken</i>	5
<i>Konstfack och skapandet av en egen smak</i>	5
Min tro	6
Modevisningen	9
Kandidatarbetet:	10
<i>Urban Healers</i>	10
Magisterarbetet: State of Mind	14
Avslutning	17
Referenser:	18
<i>Filmer</i>	18

Inledning

Den här uppsatsen är uppbyggd så att den följer min konsnärliga och personliga utveckling under tiden på konstfack. Den första delen innehåller en teoridel som sedan följs upp av beskrivningar av mina arbeten. Parallellt med detta löper en berättande text om mitt liv och min relation till kläder som jag haft innan jag började på Konstfack.

Konstfack

”Jag har alltid haft en stark relation till kläder. När jag var mindre var det ingenting jag tänkte på. Det var bara så det var. I grundskolan klädde jag mig alltid annorlunda och blev medveten om att jag var en tönt. Det var uppenbart eftersom jag ständigt blev påmind om det genom skratt, blickar, gliringar och kommentarer. Att ha annorlunda klädstil var inget som gav status i klassen om man inte hade den ”rätta” annorlunda stilen. I alla fall inte i Mälarhöjdsskolan där jag gick. På gymnasiet blev det bättre i och med att vi alla i klassen hade olika bakgrund och olika referensramar vilket medförde utökad toleransnivå. Men mina kläder var fortfarande ”konstiga” och jag var fortfarande en tönt om än något mer accepterad. Det var så jag upplevde det. Jag är fullt medveten om att detta, varken i grundskolan eller på gymnasiet, inte enbart berodde på de kläder jag hade utan även hur jag förde mig, hur mycket jag tog för mig, hur jag pratade, vad jag pratade om eller kanske främst vad jag inte pratade om. I och med att jag inte festade eller träffade killar så kunde jag heller aldrig prata om dessa socialt statusbetingade ämnen.”

Vid inträdet på Konstfack var jag inställd på att börja en utbildning färgad av politisk aktivism, okonstlat engagemang och ärligt uppsåt. Jag hade en upphöjd, naiv bild av konstnärskapet som något som innesluter utanförskapet och som främjar ett fritt tänkande och en personlig och konstnärlig utveckling utan rädsla, konkurrens och hyckleri. Under mitt första år insåg jag att Konstfack naturligtvis innehåller lika mycket strukturer, hierarkier och normer som samhället i övrigt.

Konstfack som kulturbärande institution

Konstfack är en institution som, med Bourdieus termer, främjar och bevarar det fält som kulturen utgör i det svenska samhället. I Donald Broadys uppsats ”Kulturens fält” redogör

han för Pierre Bourdieus definition av vad som är kultur. Han skriver:

”Med "kultur" avser Bourdieu i detta sammanhang inte vilken kultur som helst, utan det slags kultur som är intimt knuten till samhällets makthierarkier, närmast vad som i Norden brukar kallas "finkultur" och omgärdas av citationstecken och reservationer, d.v.s. den kultur som räknas, den legitima och dominerande, den som i praktiken erkänns i skolan och i karriärgångarna på sociala fält där makt utövas. [...] Arbetarklasskulturer eller invandrarkulturer är i Bourdieus perspektiv exempel på dominerade, icke erkända kulturer, som man kan tala väl och förstående om, men som i praktiken inte räknas i de strider där det avgörs vem som skall nå sociala positioner av betydelse.”¹

På Konstfack är det just denna ”finkultur” man skolas in i, om man inte redan genom sin bakgrund vet med sig vad som ”gäller”. Det handlar om att tänka rätt och inte att tänka fritt. Det gäller att föra sig med de rätta resonemangen, att referera till de tänkare som ligger i tiden: vilka ska vara tillräckligt ”smala” och intellektuella. Att vara alternativ, anti och att vara politisk och vänster, Det gäller att vara först med att göra något nytt och att göra något eget. Att synas ute, på vernissager och klubbar, att prata med människorna som räknas om de rätta ämnena och vara lagom udda, lagom svår och att inte vara för ”på”.

Min bild av konsten och kulturen och min bild av konstnären som driven av ärlighet, hängivenhet och kärlek till konsten stämde alltså inte överens med den verklighet jag mötte på Konstfack. Myter om drivkraften för de som utbildar sig inom ett visst fält, är enligt Bourdieu intimt förenat med själva bemästrandet av fältet, medan det man egentligen får lära sig på sin utbildning är de inbördes makthierarkiska strukturerna och vikten av att erkänna fältets existens.

”...att vara allmänbildad och välinformerad, att veta att föra sig i olika miljöer där karriär avgörs, att vara utrustad med kultiverade dispositioner och god smak- allt tycktes vara nödvändiga tillgångar för den som ville lyckas bättre än andra och i synnerhet för den som önskade framgång i skolan. Detta slags tillgångar var just symboliska i Bourdieus mening. Kulturen, det rätta språkbruket, den goda smaken, uppfattades i synnerhet av dem som hade gott om kultur- som allmängiltiga värden och som något man ägde eller skaffade sig för dess egen skull och av personligt intresse. Bemästrandet av kulturens och utbildningens värld tycktes med andra ord förenat med mytologiska föreställningar och ett ”misskännande” av den bakomliggande ekonomin och de

¹ Donald Broady: *Kulturens fält. Om Pierre Bourdieus sociologi*,
(*Masskommunikation och Kultur*, NORDICOM-Nytt/ Sverige, Nr 1-2, 1988.) s.2

vinster som väntade.”²

Alltså smaken, resonemangen och språket som till synes kan tas för ens egna personliga val, är i själva verket sätt att bemästra systemet på. Därigenom skapar individen sig en tillhörighet och en maktposition gentemot de grupper och personer som inte har samma kunskap. I och med att Konstfack är en alstrare av finkultur och därför en maktinstitution så är dessa ”symboliska tillgångar” också klassmarkörer för de högre skikten i samhället.

Konstfack och den goda smaken

”Den goda smaken” på Konstfack tar sig uttryck genom idén om bohemerna, det alternativa, att vara anti och att ha vänsteråsikter. En annan faktor som starkt formar smaken är tidsandan. Det kulturella fältets koppling till tidsandan är förenat med mytologiska föreställningar om konstnären eller designern som tar tempen på samhället i tiden och helst sjar om och omformar framtiden som exempelvis Andy Warhol, Pablo Picasso eller Leonardo Da Vinci. På detta sätt är det kulturella fältet starkt kopplat till ett annat fält, nämligen modets. Även där är det av stor vikt att kunna förutspå och forma trender.

Det finkulturella fältet på Konstfack tillsammans med rådande trender och tidsströmningar skapar Konstfacks egna smakkoder. Det handlar om lyckas skilja ut sig som individ i ett fält med mycket starka normer och regler.

Konstfack och skapandet av en egen smak

Foucault kallar denna process, att skilja ut sig utan att bryta mot normen, för normalisering och härleder den till samhällets maktstruktur. I Roddy Nilssons bok, Foucault- en introduktion redogör Nilsson för Foucaults definition av normalisering. Han beskriver hur individen i det moderna samhället disciplinerar sig själv. Vi har ett inre regelverk för hur vi ska bete oss, hur vi ska se ut och vad vi ska göra. Normaliseringsprocessen är på samma gång homogeniserande och individualiserande.

”Normalisering kan definieras som en process där individer genom ständigt upprepade fingraderade korrigeringar, bedömningar och olika mättningsåtgärder anpassas till ett på samma gång homogeniserande och individualiserande beteende. Den enskilde bedöms

² Broady, 1988,s.2.

därmed efter hur han ses som *avvikande* från det normerande beteendet. Genom en uppsättning omdömen, diagnoser, prognoser och normativa värderingar tar därmed individen form.”³

Det gäller att lyckas med konststycket att vara normal och speciell samtidigt. Konstfack som utbildningsinstitution och ingående i den dominerande kulturen är en tydlig plats för den maktutövning som normaliseringen innebär. I det egna konstnärliga arbetet kan man inspireras av andra dominerade kulturer som man kan tala väl och förstående om, men som i praktiken inte räknas när man själv uttrycker sin smak genom den aktiva handling som det innebär att slänga på sig en tröja på morgonen.

Min tro

”Jag skulle inte vilja påstå att jag någonsin varit mobbad. Många nära vänner har funnits i min omgivning. Jag har aldrig känt mig som ett offer. Det har för mig heller inte varit en fråga om att känna sig annorlunda eller onormal, faktum är att jag alltid känt mig helt normal men att känna sig normal och inte bli godkänd som det har medfört en känsla av att inte få plats. Det har lett till att jag känt mig utanför, missförstådd och att jag inte stått så högt i kurs hos dem som räknas. Jag vill poängtera att jag alltid älskat min egen stil. Jag har alltid haft en tydlig bild av vad jag tycker om och jag har aldrig tänkt att någon skulle kunna göra min stil bättre än jag själv. Många gånger när jag mått psykiskt dåligt har mina kläder tjänat som försvar och en secondhand butik kunnat få mig att glömma allt jobbigt. Mina kläder har för mig på många vis blivit till en livsstil och så småningom även utvecklats till ett filter genom vilket jag ser på min omgivning och på världen.”

Det finns ingen personlig smak, inget fult eller snyggt, det finns bara normativa strukturer och normaliseringsprocesser.

Under det första året på Konstfack stod mitt eget konstnärliga arbete helt stilla. Jag hade fastnat och behövde ta mig ut och vidare. Alla mina idéer blev bara till reproduktioner av de system jag ville ta avstånd ifrån. Under det här året kom jag ut som bi/homosexuell vilket var en stor befrielse. Min feministiska ståndpunkt hade växt sig starkare och behövde ett synliggörande. Besvikelsen på det snäva kulturetablissemanget och mitt eget uppvaknande som feminist och bi/homosexuell innebar en blandning av stark frustration men också en

³ Roddy Nilsson: *Foucault- en introduktion*, (Égalité, Malmö, 2008).s 90

känsla av frihet. Det rörde alltså både mitt skolarbete och mitt privatliv. Ett utlopp, en kommunikationsväg var nödvändig. Jag behövde något att tro på.

Egen formgivning skulle bara leda till en reproducering av finkulturen och i slutändan resultera i en konsumerbar artefakt vilket är det som trend och mode bygger på; konsumtion. För att förtydliga detta började jag själv ägna mig åt just shopping. Min klädstil ändrades drastiskt med utgångspunkten att stilarna var uteslutna inom det kulturella fältet och jag kunde anta att de därmed uppfyllde kvalifikationerna för dålig smak. Jag började aktivt bryta mot klädnormer genom mina egna dagliga klädval. Det gällde även heteronormen och andra samhällsnormer, som klass, etnicitet och ålder. Jag blandade fritt, förort och överklass, kvinna och man, treåring och tant. Mina outfits bestod av mixar det vill säga att underdelen exempelvis bestod av sportkläder medan överdelen kommunicerade tant. Andra outfits var mer helgjutna och jag stal bilder av det som för mig var tant, förort eller treåring. Mina bilder blev till en slags metaforer för fördomar. I Gill Jagers bok; ”Judith Butler, Sexual Politics, Social Change and the Power of the Performative” beskriver hon hur Butler menar att kön, sexualitet och andra identiteter skapas performativt, genom hur människor agerar, klär sig och talar.

”In Gender Trouble, Butler argues that gender is a kind of enforced cultural performance, compelled by compulsory heterosexuality, and that, as such, it is performative. Rather than expressing some inner core or pre-given identity, the performance of gender produces the illusion of such a core or essence. This then becomes a cultural effect, a product of particular signifying practices [...]. She also argues that there is a temporal aspect to this performance as it involves the ”ritualized repetition of conventions”, which are also ”shaped and compelled by compulsory heterosexuality”. She refers to these repetitions as ”sustained social performances” which create the reality of gender, but which, significantly, are not separable from agents, or actors preceding performances, as in a theatrical model”⁴

Mina nya klädval var på detta sätt en anti-performance, där jag ifrågasatte samhällets normer. Min metod för att omforma normerna var således performativ. Genom kläderna förändrades mitt kroppsspråk och min självuppfattning och också omgivningens uppfattning av mig. Detta blev hur jag uttryckte min tro. Då detta var en del av min personliga utveckling och skulle kunna ses som ett forskningunderlag för mina senare arbeten så valde

⁴ Gill Jagger: *Judith Butler, Sexual politics, social change and the power of the performative*, (Routledge, London & New York, 2008) s.21

jag att inte dokumentera dessa stilar då jag upplevde att det skulle medföra något ytligt och teatralt. De få bilder jag har visar därför inte på den bredd av stilar som jag arbetade med (se bilder nedan). Det var för mig en aktiv vardagshandling som var till för mig själv och de som hade "turen" att få se det.

Två av de stilar jag använde i min vardag.

Som de flesta andra är jag en del av det moderna samhället och således utsatt för de processer och system jag ovan har beskrivit. Min egen erfarenhet av desamma gör att jag också kan ifrågasätta dem. Jag har sett det som min uppgift och mitt ansvar att problematisera en del av dessa stora områden och det har handlat om kläder vilket i sig inte innebär att jag står utanför andra delar av dessa strukturer. Frågorna om identitet och tillhörighet ligger i tiden och skulle kunna betraktas som en trend vilket nödvändigtvis inte gör dem mindre relevanta. Jag har velat synliggöra det utanförskap som jag tror alla människor känner och som är en av anledningarna till varför vi så gärna vill tillhöra gruppen. Det har handlat om att kommunicera, förmedla och visualisera de processer som sker inuti fast jag gör det med kläder. Jag använder mig själv som ett levande exempel på att jag ingår i systemen och samtidigt gör motstånd mot dem. I detta hänvisar jag till ärligt uppsåt, ett hängivet engagemang och en kärlek till konsten. Huruvida jag begår "misskännande" i detta låter jag vara osagt och lämnar det till betraktaren att avgöra.

Modevisningen

”När jag var ungefär arton började jag att gå ut. Jag kände mig helt trygg i detta nya sammanhang som tidigare fått mig att känna mig obekvämt. Min klädstil ändrades och jag förvandlades ganska fort från en tönt till en sexig hipster vilket gick hem. Mitt mål var att se snygg ut. Jag började dejta killar och rakade bort en massa hår på kroppen och blev beroende av smink. Efter många års iakttagande av hur man skulle föra sig för att få vara med dem coola hade jag lärt mig hur detta skulle göras och jag började spela på min kvinnlighet i hur jag rörde mig, vad jag sade och hur jag klädde mig. Detta växte sig till ett spel på liv och död för mig. Att inordna sig enligt spelets regler blev ett sätt att leva och jag körde på många sätt över mig själv i det. Jag hade sex med många olika personer för att visa att jag minsann kunde bry mig lika lite om känslor som vilken snubbe som helst. Jag upplevde att jag försakade mig själv, att jag satt upp en fasad, att jag hycklade och var falsk. Tanken på att bli upptäckt och avslöjad var stark eftersom jag inte kunde leva upp till de ideal som jag upplevde ställdes på mig. Jag var en del av det och dem som räknades, av spelet som fått mig att vantrivas och som för mig aldrig varit en sanning”.

Mitt första konstnärliga arbete inom min nuvarande inriktning fick jag möjlighet att göra under andra året på Konstfack. Jag anmälde mig till en modevisning på Konserthuset som skulle vara i början på hösten i tvåan.

Till modevisningen bestämde jag att jag ville ha med fem olika karaktärer baserade på de olika stilar jag börjat använda i min vardag. De olika karaktärerna fick olika egenskaper med utgångspunkt i hur de var klädda. De blev även tilldelade koreografier som de skulle utföra på catwalken. Det var fyra vänner till mig och jag själv som utförde denna mode-aktion. Jag utnämnde mig själv till ledare och iförd min tant outfit försökte jag på bästa sätt dundra in på scen. När jag kommit längst ut på catwalken började jag hoppa med små hopp ungefär som i kickboxning. Med armarna längs med sidorna gjorde jag huvudrullningar medan jag hoppade detta varvade jag med ett antal sexiga mode poser. De andra hade mixade outfits som framförallt handlade om krockar mellan tanter och sport. En av de andra karaktärerna var den så kallade terroristen vars överdel var klädd i en begravningsdräkt a la sekelskifte med svart flor och svarta handskar. Från midjan och nedåt var hon klädd i breda, svarta nittiotals gypabyxor med knäppning i sidorna och som krona på verket ett par svarta buffaloskor. Hon gick bestämt med militärisk stelhet in på catwalken för att sedan när hon kommit längst ut göra en höftrullande juckning.

Denna aktion gjorde tydliga kopplingar mellan kläder och kroppens rörelser. Genom att

kombinera kläder som tillhör olika klädkoder och kroppsspråk som tillhör "fel" kläder ville jag skapa en effekt som blottställde de underliggande normerna. Detta var även, i sammanhanget ett feministiskt statement då mina vänner och jag agerade subjekt istället för objekt.

"Tanten" som var med i mode aktionen.

Kandidatarbetet:

Urban Healers

"Jag kom till Capellagården på Öland som blev något av ett rehabiliteringshem för mig. Jag träffade människor som kom att stå mig mycket nära och min stil blev mer personlig. Jag läste "Fittstim" och "Under det rosa täcket" som fick mig att känna att jag inte var ensam om att tycka att något inte stod rätt till. Jag slutade raka bort hår från kroppen och slutade bära smink. Mitt klädintresse var än så länge bara ett intresse om än så starkt. Det var inte något jag valt att arbeta med delvis för att jag var rädd för att det skulle ta bort glädjen jag alltid känt för kläder och att det skulle bidra med alltför mycket prestationsångest genom att göra det till något offentligt och något som skulle kunna kritiseras."

Inför kandidatarbetet ville jag sammanföra de projekt jag gjort sedan modevisningen. I och med att jag inte hade någon dokumentation av mode-aktionen var det på något sätt som att

jag ville bekräfta att den hade ägt rum. Jag gjorde ett videoverk som hette Urban Healers som skulle kunna liknas vid en trailer. Till videon arbetade jag parallellt foton och text. Videon var även ett sätt att sammanställa inspirationsmaterial från filmen som jag länge burit på.

Främst tog jag stort intryck av Bruce la Bruce filmer, Super 8½ och The Raspberry Reich men även John Waters Pink Flamingo, Serial Mum och Quentin Tarantinos båda Kill Bill filmer. Andra filmer som ligger som under lag till filmen är Baise Moi, Sagan Om Ringen trilogin och The Matrix. Som gemensam nämnare har dessa filmer att de ger uttryck för ett samlat motstånd, en kamp med ett tydligt mål. Bruce la Bruces filmer problematiserar sexualitet och kön och filmen Raspberry Reich handlar om en grupp porraktivister som kallar sig för ”The Homosexual Intifada” som sätter sig upp mot heteronormen. Pink flamingo är en övning i dålig smak som visualiseras genom kropp och kläder. Det är en pubertal film som med bajshumor porträtterar två grupper som tävlar mot varandra om att vara the ”filthiest people on earth”. Kill Bill filmerna handlar om en en superhjältinna som tar ut sin rättmätiga hämnd och Baise-Moi är en feminsitisk våldsfilm som på ett brutalt sätt porträtterar kvinnans hämnd på patriarkatet. The Matrix och Sagan om Ringen trilogin behöver knappast någon beskrivning mer än att de är övertydliga exempel på kampen mot det onda. Jag fascinerades av filmens sätt att vara judst övertydlig och ytlig men med, i vissa fall, ett underliggande djup. Jag tog till mig filmens sätt att stilistiskt porträttera kampen som något mäktigt och relativt onyanserat.

Urban Healers består liksom Modeaktionen av en grupp karaktärer som har egna rörelsemönster, outfits och superkrafter. Dessa karaktärer har även olika former av rörelsehinder eller bördor som samtidigt är källan till deras styrka.

Genom ”Urban Healers” ville jag visualisera min egen kamp och tro som bestod i att röra om i segregering och normbildande hierarkier rörande ålder, kön, klass och etnicitet. Jag ville ställa frågor kring hur vi genom kläder kommunicerar tillhörighet till desamma. Detta var även en spark i skrevet på Patriarkatet och könsmaktsordningen . Jag tolkar och snor fritt. För mig är matrix samhällets normer som håller oss fångna:

Morpheus I “The Matrix” säger:

“The Matrix is everywhere; it's all around us, here even in this room. You can see it out your window or on your television. You feel it when you go to work, or go to church or pay your taxes. It is the world that has been pulled over your eyes to blind you from the truth... Like

everyone else, you were born into bondage, kept inside a prison that you cannot smell, taste, or touch. A prison for your mind.”⁵

Filmaffisch: Urban Healers

Så här presenterades huvudkaraktären i text på Kandidat utsällningen.

BIG BEN ***-The Master***

Outfit: Stor kyrkklocka i mässing hängandes i kätting kring höften (egen design, klocka från Watski), Vit lång kjol med tillhörande uppknäppt blus i glansig syntet (egen design), vit t-shirt (Stadium, tag 3 betala för 2), vita sneakers (Nike, Foot Locker), vita fat laces (Foot Locker), vit Du-Rag (Punkt Shop), brosch, gyllene tiger (Fantasia), Halslänkar (Punkt Shop), pärlemor örhängen och halsband (privata), armband (Punkt Shop)

Ålder: Den tusende reinkarnationen

Big Ben är den Urbana Schamanen, Ledaren, Mästaren och Frälsaren men hon är också en Big Mama och en Sugar Daddy. Han är den sammankallande. Likt Jesus har han sina lärjungar som är Medicinmännen, Jackie och Lady Die. Hon kan vistas på en

⁵ Wachowski, A & L (Directors). (1999). *The Matrix* [film] USA: Warner Bros, Village Roadshow Pictures.

eller flera platser samtidigt och befinna sig i olika dimensioner av verkligheten. Hon är så gammal så att hon just föddes.

Han har en kyrkklocka som hänger i en kätting kring höften. Den slår mellan hennes ben när hon går. Med klockan kallar hon på sina anhängare och kliver in i ett rörelsetrans, en rytmisk lek, en slags dans. Hon talar inte, hon tiger.

När klockan ringar är det en kallelse och varning. Som en annalkande storm men också som en inringning till gudstjänst eller till presskonferens.

Även om Big Ben är befriad från verkligheten så är han fjättrad till sin uppgift som ringaren i Notre Dame. Hon är en ko med en skälla som hörs överallt och påverkar hennes sätt att föra sin kropp. Det är hennes enorma börda men också hennes största tillgång.

Det bästa med Big Ben är att hon vet ALLT.

Big Ben- The Master. Screendump från filmen Urban Healers.

Black och White: två av de andra karaktärerna jag hade med i filmen.

Sommaren efter att jag tagit min kandidatexamen ställde jag ut "Urban Healers" på Galleri ETC under prideveckan. Det ledde till att jag blev omskriven i Femkul, Kom ut, DN På Stan, Metro och Nöjesguiden. Senare medverkade jag i Radioprogrammet Stil, Lantz i P1 och i ZTV:s modemagasin Streetsmart. Fokus låg på hur jag klädde mig privat, att jag hade olika stilar och hur jag såg på fult och snyggt. Det gav mitt självförtroende ett lyft men bidrog även med ökad prestationsångest. Genom media och mötet med vardagen blev jag hela tiden bekräftad men samtidigt också ifrågasatt. I offentligheten började jag bli trött på gloende människor, höjda ögonbryn, uppskattande leenden, viskningar på tunnelbanan, pekande fingrar, fniss bakom ryggen och berömmande komplimanger. Har man kläder som sticker ut så "ber man om det" och "får skylla sig själv". Det är som att man ber om att bli kommenterad, eller bli behandlad lite hur som helst eftersom man valt att se annorlunda ut. Människor tar sig friheter som de annars aldrig skulle göra. Det blev en heltidssysselsättning att försöka komma på nya klädkombinationer och att stå upp för dem i mitt vardagsliv. Även om mitt konstnärliga arbete mottogs med respekt på Konstfack och jag upplevde det som att jag fått det andrum jag behövde så kändes det som att jag hade blivit tillskriven en bild av mig själv som jag var tvungen att leva upp till men jag ville inte göra någon besviken. Stressen och pressen som jag lade på mig själv ökade tills det blev ohanterligt.

Magisterarbetet: State of Mind

Jag var på väg ner i en depression. Jag kunde inte göra någonting det var som att allt bara blev blankt. Jag ville ingenting och orkade ingenting. Jag ville definitivt inte synas och började gå in bakvägen på Konstfack. Jag ville bara försvinna. Succesivt drog jag mig tillbaka till min lägenhet där det tillbringades många långa timmar framför tv:n och i sängen. Mitt tillstånd var som bäst på natten när allt var mörkt och tyst. Det var en tillvaro i gröt. Jag har många gånger varit nedstämd men den här gången var det värre än vanligt och jag sökte hjälp som gjorde att det så småningom blev bättre.

I mitt magisterarbete har jag försökt visualisera detta tillstånd. Det nya videoverket är likt mitt kandidatarbete en spegling av vardagen och mina egna erfarenheter men handlar

inte om kläder. Filmen utspelar sig hemma hos mig och jag ”spelar” den enda rollen som finns i filmen. Filmen är inte en dokumentär. Verket är fiktivt och jag spelar inte mig själv i form av Melina utan destillerade delar av mig själv. Verket skildrar, genom min kropp i förhållande till rummet, möblerna och lägenheten, olika emotionella tillstånd som exempelvis apati, uppgivenhet, instängdhet, frustration, nedstämdhet, stressrelaterade symtom och utanförskap. Nedan beskrivs ett urval av de scener som visas i filmen med en följande analys av scenernas innebörd.

Scen A:

Dörren till lägenheten öppnas och betraktaren får se en kvinna mödosamt komma in genom dörren. Hon har svårt att ta sig fram eftersom att hon har med sig en stor kundvagn som hon kör framför sig. Kundvagnen är tom. Golvet är täckt av tidningar, skor, diverse post, aluminiumburkar och returförpackningar av olika slag. Kvinnan kör bestämt, resolut och respektlöst över allting som ligger på golvet. Efter att till slut ha tagit sig igenom hallen försvinner hon och kundvagnen in i köket. Det var dit dom skulle.

Scen B:

En kvinna ligger hopkurad (alternativt sitter på huk) ovanpå ett piano. Pianot är beläget så i rummet att kvinnan härifrån kan ha perfekt utsikt över sitt territorium. Kvinnans kroppsspråk påminner om en ugglas, katt eller surokat. Hon bevakar spánt rummet med snabba huvudrörelser skarp blick och ett lystrande öra. Det hon gör är mycket viktigt. Ibland, när det händer för lite så dåsar hon till på sin vaktpost bara för att bråkdelen av en sekund senare, blixtnabbt uppmärksamma minsta rörelse, hot eller lockelse i rummet.

Scen C:

Kvinnan lägger sig till rätta i vardagsrumssoffan. Betraktaren ser bara neder delen av kroppen, från midjan och nedåt. Överdelen av kroppen har arbetat sig in under den mittersta sittedynan i soffan och resten av kroppen ligger lodrätt ut från soffan ner på golvet. I Bildens vänstra del kan man se en genomskärning av tv:n som är på. Kvinnan ligger sedan helt stilla och ”tittar” på tv för att ibland rätta till sina kläder så att allt blir rätt och perfekt.

Scen D:

Kvinnan har tagit sig an ett hörn. Hon arbetar på det. Det är bara hon och hörnet. Väggarna är vita och kala. Hon ligger på alla fyra. Hon fixerar hörnet med vänster hand medan hon arbetar med höger arm och hand. Med stora enträgna och hängivna rörelser för hon höger arm fram och tillbaka. Handen är knuten endast pekfingeret står rakt ut. Det är en monoton rörelse som endast kan utföras under extrem koncentration och med total kroppskontroll. Pekfingrets fingertopp hugger, slår och träffar exakt samma punkt vid varje slag. Hon arbetar med den punkt där golvet förs samman med de båda sidoväggarna. Genom linjen där de båda sidoväggarna möts så är denna punkt även kopplad till taket. Denna punkt står för det mikrokosmos som en människa i en lägenhet utgör. Detta är ett sätt att hålla rummet samman samtidigt som det är ett sätt att få det att rämna. Det är också ett sätt att få ligga.

Scen E:

Kvinnan rör sig på golvet. Hon använder sig av en liggande gångstil. Det är ett sätt att gå utan att behöva tänka samtidigt. Hon använder sig av hela sin kropp när hon tar sig fram i rummet. Existensen är fokuserad på att ta sig framåt och inget annat. Hon rör sig som en orm. Delar av denna scen visar kvinnan mycket nära och betraktar en ser delar av kroppen glida förbi kameran Hon befinner sig i en av korridorerna av lägenheten. Hon gör entré bakom pianot och efter en stund stöter hon på en trasmatta. För att ta sig över den ålar hon sig under den. När hon kommer fram på andra sidan är hon framme vid en av vardagsrumssofforna. Hon sätter sig upp vid soffans ena gavel. Hon lutar sig över den och med huvudet först och endast med lite hjälp av armarna tar hon sig in under den första soffkudden. Benen är raka och står rakt upp från soffan medan resten av kroppen kämpar sig in sittdyna för sittdyna tills hela kroppen är igenom soffan.

Om mitt Kandidatarbete var ett sätt att komma ut och att explodera, så är detta ett sätt att gå in och att implodera. Istället för att genom kläder tolka min omgivning och omforma min egen roll i den så klär jag på mig min lägenhet för att låta den spegla de olika tillstånd jag upplever. Istället för att sätta mig upp mot normativa strukturer i samhället och göra om dem till min egen revolution så sätter jag mig upp mot min egen hjärna som formar mina begränsningar. Detta gör jag genom att låta kroppen tänka. Min metod är intuitiv och terapeutisk. Jag arbetar med magen istället för hjärnan, eftersom det är den som ställer till

det och gör livet komplicerat. Verket är även ett försök att visa hur det egentligen känns bakom allt det som är synligt för blotta ögat.

Min metod är terapeutisk och samtidigt intuitiv. När jag upplever att min kropp i förhållande till rummet eller en möbel visuellt och kroppsligt speglar det sinnestillstånd jag haft, så är scenen färdig. Arbetet är terapeutiskt på så sätt att jag fysiskt återupplever sinnestillstånd för att själv bearbeta dem. Min förhoppning är att på detta sätt även kunna spegla allmänna mänskliga sinnestillstånd. och vara en förmedlare mellan hjärnan och sinnet och ut till kroppen . Att ikläda mig dessa tillstånd vill jag synliggöra dem och på det sättet bearbeta det som jag antar är allmän mänskligt och bidra till en acceptans av dessa tillstånd. Omvända dessa till en styrka och kanske till och med till något vackert.

Avslutning

Mina konstnärliga arbeten består i ett försök att visualisera insidan på utsidan. Det handlar om att blottlägga svagheter, både mina egna och de som jag upplever vara allmän mänskliga. Genom att synliggöra dessa vill jag bearbeta dem och således visa på att en förändring kan vara möjlig. På detta sätt ämnar jag även tillskriva dem en respekt och en styrka. Jag utgår alltid från mina egna erfarenheter och för en dialog med min omgivning genom kläder, kroppen och rummet.

Referenser:

Bourdieu, Pierre: *Kultur Sociologiska Texter*, I urval av Donald Broady och Mikael Palme, Brutus Östlings Bokförlag Symposium AB, Stockholm/ Stehag 1993.

Broady, Donald: *Kulturens fält. Om Pierre Bourdieus sociologi*, pp. 59-88 i *masskommunikation och Kultur*, NORDICOM-Nytt/ Sverige, Nr 1-2, 1988.

Jagger, Gill: *Judith Butler, Sexual politics, social change and the power of the performative*, Routledge, London & New York, 2008

Nilsson, Roddy: *Foucault- en introduktion, Égalité*, Malmö, 2008.

Filmer

Atlas, C (Director). (2003). *The Legend of Leigh Bowery* [Documentary film]. USA: Palm Pictures.

Bruce La Bruce (Director). Brüning, J (Producer). (1995). *Super 8½* [film]. USA: Gaytown Productions.

Bruce La Bruce (Director). Brüning, J (Producer). (2004). *Raspberry Reich* [film]. UK: Peccadillo Pictures.

Despentes, V, Trinh Thi, C (Directors) Godeau, P (Producer). (2000). *Baise-Moi* [film]. USA: Film Fixx.

Hovde, E. Maysles, A & D. Meyer, M (Directors), Maysles, A & D (Producers). (1975). *Grey Gardens* [Documentary film]. USA: Portrait Films.

Jackson, P (Director). Osbourne, B, Walsh, F, Sanders, T (Producers). (2001-2003). *The Lord of the Rings trilogy* [film]. USA: New Line Cinema.

Livingston, J (Producer & Director). (1991). *Paris is Burning* [Documentary film]. USA: Miramax Films.

Nakato, H (Director). (1998). *Ringu* [film]. Japan: Omega Project.

Solondz, T (Director). (1995). *Welcome to the Dollhouse* [film]. USA: Suburban Pictures.

Tarantino, Q (Director). Bender, L (Producer). (2003). *Kill Bill: Vol 1* [film]. USA: Miramax Films.

Tarantino, Q (Director). Bender, L (Producer). (2004). *Kill Bill: Vol 2* [film]. USA: Miramax Films.

Wachowski, A & L (Directors). (1999). *The Matrix* [film] USA: Warner Bros, Village Roadshow Pictures.

Waters, J (Producer & Director). (1972). *Pink Flamingos* [film]. USA: Dreamland Productions.

Waters, J (Director). Fiedler, J, Tarlov, M (Producers). (1994). *Serial Mom* [film]. USA: HBO Films, Savoy Pictures